

Församlingsinstruktion

att göra Kristus synlig

Svenska kyrkan

Vallentuna församling

Vision & Mission

Vi har en dröm för Vallentuna, att människor här får syn på Jesus, och lever livet i honom med Gud.

DETTA ÄR VÅR VISION & MISSION: att göra Kristus synlig i allt. I gudstjänster, i alla våra samlingar och verksamheter, i möten och samtal, i bön och arbete, i våra liv, vars och ens. Vårt uppdrag är att hjälpa människor leva livet i Kristus, och att rusta människor för sin vardag.

VÅRT UPPDRAG ÄR HÄR OCH NU och går samtidigt vidare över Vallentuna församlings gränser. Vi firar gudstjänst här och nu och bär samtidigt hela världen och Guds skapelse med oss i böner, i våra insamlingar. Vi undervisar här och nu, i våra gudstjänster och verksamheter, i möten och samtal, barn och konfirmander, unga vuxna, människor mitt i livet och äldre, för vardagen i skolan, hemma, på jobbet, för livet i världen tillsammans. Vi gör vår tjänst, diakoni, här och nu, lokalt för

människor till hjälp, och bär samtidigt med oss nöden i världen. Vår tjänst och tjänande går vidare genom människor, med Gud i bön och arbete, till hela mänskligheten och skapelsen.

VI BÖRJAR I VÅRA FYRA KYRKOR, Markim, Orkesta, Försunda och Vallentuna, med mässan på söndag och andra gudstjänster i vardagen, vårt centrum, med en *Samling* och med en *Sändning*. Vi arbetar här och nu i våra församlingslokaler och hus runt kring Mathiasgården, i Bällstaber, i Orkesta bygdegård, Markims församlingshus, Frösundagården, på läger, i möten på skolor, äldreboenden, gator och torg, i våra digitala och sociala medier.

SYFTET är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och Skapelsen återupprättas.

”Vi har en dröm för Vallentuna, att människor här får syn på Jesus, och lever livet i honom med Gud.”

”Här korsas den lokala kyrkans vardag med världens oro och framtidens frågor.”

Omvärldsbeskrivning

UPPIFRÅN KYRKTORNET I VALLENTUNA SER MAN HELA VÄRLDEN. Närmast nedanför ligger, såsom i Markim, Orkesta och Frösunda, kyrkogårdarna. Levande minnesplatser där runstenar och gravar berättar om människors liv och bygdens historia. Här finns som berättar om Rusthållaren, Lantbrukaren, Hemmansägare och stiftsjungfru – och på en yngre sten Lägenhetsinnehavaren.

Familjegravar som förr var vanliga har i större grad ersatts av enskilda stenar, och begravning och utformning av gravar bär idag spår av fler kulturer och kristna traditioner från hela världen. En asklund anläggs och ett gravkvarter för muslimsk tro är redan iordningställt och byggs ut. Platser där människor sörjer och minns, men också platser som vittnar om liv och förändring.

Blickar man längre norrut syns de medeltida sockenkyrkorna, kristen tro i tusen år, runstenar som minner om äldre tider och spår av missionshus och väckelserörelser från 1800-talet. Längre bort, flygledartornet på Arlanda flygplats, hela världen därifrån och hit. Åter går perspektivet tillbaka till Vallentuna, bakåt i tiden: Vallentunakalendariet anno Domini 1198, bevarat på pergament, en av de främsta skriftliga klenoderna från svensk medeltid.

Nära kyrkan ligger Vallentuna centrum med torget, affärerna och de växande bostadskvarteren. Här finns också kommunens nya lokaler i en tidigare fabrik och inte långt borta syskonkyrkorna Centrumkyrkan och Åbybergskyrkan. I söder och norr finns Bällstaberg och Orkesta bygdegård i Lindholmen, församlingsarbete på satellitplatser. Åt andra håll växer nya bostadsområden fram – kanske också kyrka? Väst-sydväst glittrar Vallentunasjön, en gång förbunden med Mälaren och Östersjön,

tidigare farled till och från bygden, idag plats för rekreation och strömmar av människor som passerar kyrkan. Österut saknas utsikt, tornets mur blir en påminnelse om hot förr och nu, men också om hoppet i Kristus, han som går genom murar och gravar.

Från tornet ser man människor på väg till förskola och skola, till arbete, barn som lämnas och hämtas, mormor och morfar i rörelse, människor som pendlar, Roslagsbanan åt båda håll. Inflyttning, några som återvänder med familj, Vallentuna som växer – och kyrkan mitt i detta ser både historien och framtiden

INIFRÅN KYRKOHERDENS RUM i Mathiasgården, med öppen dörr, hörs församlingens liv. Barn på Öppna Kyrkis, anhöriga inför en begravning, andra för att planera för vigseln, samtal med en präst, en diakon, sopp-lunch, bibelstudier, Leva-vidare-grupp, Lekmannakåren och Internationella gruppen. På expeditionen bokas ett dop, på förskolan Pärlan leker barnen, på kyrkogården möter medarbetare anhöriga som åter och åter besöker graven, andra är på väg till Pilgrimsvandring. I köreerna möter barn och vuxna sin körledare, ungdomar fyller Stefansgården efter veckomässan, en annan kväll några EPA-traktorer på parkeringen, och kyrkorådet som samlas i Mathiasgården. I morgon Öppna Kyrkis i Bällstaberg. Livet i församlingen pulserar, dag för dag.

PÅ SKÄRMEN PÅ DATORN: rapporter och budgetunderlag, till ledningsgruppen och förtroendevalda: vägen tillbaka till ekonomi i balans, statistik, om ökat deltagande i gudstjänsterna, många nattvardsgäster och höga konfirmandsiffror, men också fastigheternas behov och underhållsskulden. Samtidigt blinkar nyheter om kriget i Ukraina, Gaza och Sudan, om hot mot demokrati, kvinnors och barns utsatthet, om trångsynthet mot HBTQ och ökande psykisk ohälsa. Här korsas den lokala kyrkans vardag med världens oro och framtidens frågor.

”Den sociala isoleringen växer, delvis på grund av sociala medier och minskad fysisk gemenskap.”

Vallentuna i siffror

- 35 200 bor i kommunen.
- 83% födda i Sverige, 17% i utlandet. Fler födda i Sverige jämfört med riket och närliggande kommuner.
- 85% boende i tätort, 15% landsbygd. Fler boende på landsbygd jämfört med riket och närliggande kommuner.
- 9 % bebyggd anlagd mark. Mindre än riket, mer än närliggande kommuner.
- Genomsnittlig inkomst 39 000 kr. Högre än riket, olika jämfört med närliggande kommuner.

- Ett ”småhus” kostar 5,3 miljoner kr. Samma som i Upplands-Väsby, men dyrare än i Täby och Österåker
- Medelåldern är något lägre jämfört med riket, fler har jobb, fler sammanbor och fler röstar, jämfört med riket.
- Liksom i övriga landet föds färre barn och de äldre blir fler
- Invånare (16–84 år) som besväras av ångslan, oro och/eller ångest har ökat markant åren 2021 – 2024, och är högre än medelvärdet i riket, så också vad gäller avsaknad av emotionellt stöd och tillit.

Vallentuna församling i siffror

- I Vallentuna församlings del av kommunen bor det 29 963. Av dessa är 16 929 medlemmar i Svenska kyrkan (56,5%).
- Kyrkoavgiften är 91 öre/skattekrona, vilken är bland de högre i Stockholms stift.
- Antalet anställda/antalet tillhöriga är högre än genomsnittet i Stockholms stift, liksom lönerna och personalkostnaderna.
- Konfirmanddeltagandet varierar men ligger runt 50% med en topp 2023 på 57%. Siffrorna är bland de högsta i stiftet och landet så också kostanden per konfirmand.

Uppgifterna gäller 2024-12-31 om ej annat anges.

I ARBETSGRUPPER OCH WORKSHOPS våren 2025 har förtroendevalda, anställda och ideella medarbetare tillsammans, ibland i öppna samlingar, tagit fram bilder av omvärlden.

När det gäller demografi och samhälle växer Vallentuna sakta, men kommunen planerar för en ökad inflyttning genom nybyggnation. Befolkningen förändras och blir mer heterogen, med olika behov och bakgrunder. Samtidigt pendlar många till arbete eller skola utanför kommunen, vilket minskar vardagsnärvaron lokalt.

Under rubriken sociala faktorer framträder ökande psykisk ohälsa, särskilt bland barn, unga och unga vuxna. Den sociala isoleringen växer, delvis på grund av sociala medier och minskad fysisk gemenskap. Droghandel och kriminalitet skapar otrygghet, samtidigt som behovet av trygga mötesplatser och relationer är stort.

I fråga om andlighet och livsfrågor märks en stark andlig längtan i samhället. Existentiella frågor är viktiga för många människor, och kyrkan ses ofta som en naturlig samtalspartner.

När det gäller ekonomi och politik påverkas människors livsvillkor av inflation, höga matpriser och ökade

räntor. Minskande medlemstal får konsekvenser för församlingens ekonomi. Globala konflikter och oro – inte minst kriget i Ukraina – sätter sin prägel även på det lokala livet.

Slutligen pekar teknik och digitalisering på att vardagen alltmer präglas av digitala verktyg och arenor. Sociala medier formar relationer och skapar både möjligheter och risker för unga. Kyrkan behöver därför finna sin roll också på de digitala plattformarna.

EN OMVÄRLDSBESKRIVNING ger en ögonblicksbild av nuläget vid den tidpunkt då den tas fram, och behöver återkommande ställas bredvid nya beskrivningar och rapporter, och tolkas.

Omvärldsbeskrivningarna från 2024 vid biskopsvisitationen och vårens arbete med FIN 2025 speglade läget just då. En aktuell bild kort senare pekar på ökad hotbild mot landets säkerhet, en oroligare värld och större osäkerhet i världsekonomin, liksom hot mot demokratier och mänskliga rättigheter – något som påverkar människor i Vallentuna själsligt, psykiskt och materiellt. Samtidigt syns fortsatt en levande församling med gudstjänst, undervisning och diakoni, en ekonomi i balans och en pågående rekrytering av ny kyrkoherde och nya förtroendevalda efter kyrkovalet. En omvärldsbeskrivning och analys blir aldrig färdig.

Analys och konsekvens

I FORTSATTA WORKSHOPS har anställda samt förtroendevalda i kyrkorådet samlats till analys av omvärldsbeskrivningar. Ett sammandrag ger följande omvärldsanalys och förslag.

När det gäller gemenskap och närvaro framträder behovet av generationsöverskridande mötestillfällen som stärker både tillhörighet och trygghet. Kyrkan kan här spela en avgörande roll genom att vara en lokal resurs och en öppen samlingsplats som motverkar ensamhet och otrygghet. Församlingen kan arbeta för att hitta formerna för fler mötestillfällen för stöd och samtal. Dessa tillfällen kan ske på äldreboende, i hemmen, på caféer, kanske på biblioteket, Vallentuna kulturhus och vårdcentraler, och digitalt

Den ökande psykiska ohälsan och sociala pressen gör att församlingen behöver och ska utveckla sitt arbete och verksamhetsformer. Bland barn, unga och familjer i nära samarbete med skola och förskola, kommunen, föreningslivet och andra aktörer. I andra åldersgrupper i samarbete med kommun, vårdgivare och föreningslivet. Samarbete och samverkan med andra församlingar i Vallentuna och i stiftet ska här tillvaratas ytterligare. Nya arbetssätt krävs också för att nå gymnasieungdomar som ofta studerar på annan ort.

I fråga om andlig fördjupning och existentiell hälsa syns en tydlig längtan efter andlighet och mening. Här har församlingen möjlighet att erbjuda gudstjänster, samtal och andliga mötesplatser som kan svara mot människors behov av existentiellt stöd.

Flexibilitet och digital närvaro blir allt viktigare. Många pendlar till arbete och skola utanför Vallentuna, vilket gör det svårt att delta i vardagliga aktiviteter. Kyrkan behöver därför utveckla flexibla former för gudstjänst och möten, samtidigt som den digitala närvaron stärks.

Trygghet och diakoni är också centrala områden. Kyrkan kan här spela en betydande roll i att möta ensamhet, utsatthet och oro, samt bidra till förebyggande insatser mot isolering och otrygghet.

När det gäller ekonomi och resurser kräver de minskade medlemsintäkterna strategiska prioriteringar. Församlingen behöver använda sina lokaler på ett genomtänkt sätt och samtidigt utveckla samarbeten med andra aktörer för att stärka resurserna.

Pastoralt program

Med vår vision och utifrån vår mission börjar de pastorala programmen. Med Open-Space-metodik i en workshop blir programmet:

GUDSTJÄNSTEN ÄR FÖRSAMLINGENS HJÄRTA och mötesplats, där alla får känna sig delaktiga. Vår uppgift är att låta gudstjänsten vara en plats för möte mellan människa och Gud, och mellan människor. Vi vill forma gudstjänster där vi tillsammans är delaktiga och medskapande. Delaktighet främjas genom representativa inslag – barn, unga, nya medlemmar och äldre ges uppgifter i gudstjänsten. Barnens delaktighet tas på allvar – de får utrymme som verkliga medaktörer. Vi ska använda språk och former som inkluderar och som många förstår, skapa fler och nya gudstjänstformer, observanta på den enskilda människan. Musik, tystnad, rörelse, bild, konst och gestaltning är lika väsentliga som lästa och talade ord. (1 Kor 14:26a)

UNDERVISNING. Vår uppgift är att öka kunskapen om Bibel och den kristna tron, och skapa rum där tro och liv kan utforskas, fördjupas och växa. Undervisningen ska vara både fördjupande och nyfikenhetsväckande, och riktad till olika åldrar. Vi erbjuder vuxengrupper, vill fånga upp unga vuxna i samband med gudstjänsterna och utveckla konfirmationsundervisning även för föräldrar. Vi bygger på metoder som "learning by doing" och levda exempel. Barn och vuxna kan lära tillsammans genom enkel, berättande och upplevelsebaserad undervisning, särskilt anpassad för barn och ungdomar med olika behov. (Ef 3:17b-19)

DIAKONIN ÄR FÖRSAMLINGENS GEMENSAMMA UPPDRAG, LOKALT OCH GLOBALT och grundar sig i gudstjänsten. Vårt uppdrag är att rusta människor att leva i omsorg om varandra, se de mest utsatta och möta ensamhet. Vårt arbete omfattar både stöd till enskilda och skapande av gemenskap. Vi ska stärka kompetensen i det diakonala arbetet, stödja ensamstående och bygga broar mellan självvård och mötesplatser. Barn möts som fullvärdiga medmänniskor, och möten över generationerna är viktiga för sammanhang och mening. Vi arbetar förebyggande och stödjan- de, rustar människor, medarbetare och ideella och samverkar med andra aktörer i närsamhället, stift och globalt genom Act. (Mark 10:51a)

Samarbete med Vallentuna kommun

Vi har idag ett etablerat och gott samarbete med Vallentuna kommun inom flera olika områden, och mellan församlingens ledning och kommunledningen.

Detta ska fortsatt värnas, och utvecklas. En särskild gemensam angelägen fråga är arbetet inför Höjd beredskap där arbete pågår.

Inriktningsmål

NÄRLIGGANDE OPERATIVA INRIKTNINGSMÅL

Vissa områden är redan under utveckling och ska fortsätta att fördjupas under perioden.

Ett av dessa gäller arbetet och beredskap för "andlig väckelse". Här handlar det om konkretisering av vår mission, att göra Kristus synlig, en fortlöpande omvärldspaning, analys samt beredskap av konsekvenser för förverksamhet, personal och ekonomi, samt att fortsatt hålla missionens roll levande och relevant i församlingen. (Joh 4:35)

Volontärskapet är ett annat område. Genom det projekt som påbörjades 2025 utvecklas arbetet med att bredda volontärskapet och involvera fler ideella medarbetare. Målet är att fler människor ska kunna bidra med sina olika gåvor, kompetenser samt fler mötesplatser för samtal och stöd för en fördjupad gemenskap. (1 Kor 12, 1 Kor 14:26a)

Vår församlings miljöarbete behöver aktiveras. Ett första steg kommande år är att återigen nå upp till kraven för Svenska kyrkans miljödiplomering steg 1, med sikte på ett pågående ansvarstagande för skapelsen. (Rom 8:22)

ÖVERGRIPANDE STRATEGISKA INRIKTNINGSMÅL

Församlingen arbetar också med mål som sträcker sig längre fram i tiden och som är avgörande för dess uthållighet.

Ett viktigt uppdrag är det fortsatta arbetet med beredskap inför Höjd beredskap (krig) och inför andra oväntade och oönskade händelser. I arbetet utvecklas organisationen, rutiner och övningar för att kunna möta allt från IT-attacker, pandemier och även krig (Luk 12:35, 39)

Ekonomi behöver förbli stabil och långsiktigt hållbar. Efter flera år med negativa verksamhetsresultat och en betydande underhållsskuld har församlingen genomfört ett omfattande arbete för att hålla kostnaderna i balans med intäkterna från kyrkoavgiften. Till detta arbetet hör den långsiktiga planering för vården av kyrkor och fastigheter, inte minst inför den kommande renoveringen av Vallentuna kyrka. (1 Mos 41:1-36, Joh 8:12a-13)

Begravningsverksamheten är ett tredje övergripande område. Församlingen vill bidra till en god ekonomisk hushållning för den nationella begravningsavgiften som ökat genom att tydligare skilja mellan nödvändiga och önskvärda kostnader. På så sätt skapas förutsättningar för ett mer ansvarsfullt resursutnyttjande i en verksamhet som berör alla.

Slutord

HÖGST UPP PÅ KYRKTORNET SITTER KYRKTUPPEN.

Tuppen påminner oss om Petrus svek och förnekelse – "Innan tuppen gal ska du tre gånger förneka mig" – och manar till vaksamhet. Den är också tecknet för uppvaknandet till en ny dag, en ny tid, en kallelse att våga "tänka på ett nytt sätt". Tuppen hälsar soluppgången, bilden för Kristi återkomst, "Du evigt strålande morgonsol" då vi "ska se honom sådan han är, och förvandlas i ljus till hans likhet". Vaksamhet och väntan. Horisonten uppifrån kyrktornet i Vallentuna.

KÄNNETECKEN för allt vårt arbete ska vara:

Andlighet & tro. Svenska kyrkan är ett trossamfund. Kyrkans centrum och livskälla är Jesus Kristus och evangeliet om honom. Evangeliet leder människan till gemenskap med Gud, som är hennes ursprung och mål.

Barnens bästa i främsta rummet. En barnkonsekvenstänk och analys är en tillgång. Det som är bra för barnen är bra också för vuxna. Alla är vi barn, Guds barn. 😊
En BKA hjälper oss också att utveckla konsekvenstänk kring vuxnas och äldres perspektiv och behov.

Säkerhet & trygghet. Församlingens rika och breda verksamhet omfattar och berör årligen fler än 10-tusentals människor. Gudstjänster och verksamheter, enskilda och i grupp, i olika fastigheter och lokaler, i Vallentuna och på andra ställen, på resande fot, omfattas av säkerhet och trygghet i alla aspekter för alla berörda.

Tillgänglighet. Tillgänglighet handlar om hur kyrkan med sin verksamhet utformas. En tillgänglig kyrka gör det möjligt för alla människor att utifrån sina förmågor och möjligheter kunna vara del av och ta del av kyrkan och församlingens liv. Gudstjänster på andra språk är en fråga om "tillgänglighet". Aktuellt i vår församling är andakter på finska.

Ekumenik. Vi är en del av Stockholms stift, av Svenska kyrkan och av kristenheten i världen. Här i vår församling är samarbetet med grannförsamlingar och församlingar i kontraktet samt med Vallentuna kristna råd väsentliga. Ett särskilt nära förhållande finns av tradition och genom gemensam verksamhet (gospelkören) med Åbybergs-kyrkan, Equmeniakyrkan.

GRUNDFÖRUTSÄTTNING. Administration, service och vaktmästeri, kommunikation, är en väsentlig grund för församlingens liv och verksamhet. Vaktmästeriet och bokningen möter ofta människor först och ser till att kyrkans miljöer är väl fungerande och tillgängliga. Kommunikation omfattar både intern och extern information. Kommunikation bidrar till samordning, transparens och tillgänglighet i församlingens arbete. Tillsammans skapar dessa funktioner och medarbetare förutsättningar för att församlingens uppdrag ska kunna utföras på ett ordnat, effektivt och hållbart sätt. (Matt 26: 17-19)

Denna församlingsinstruktion är ett övergripande styrdokument för 2026–2029, och bör uppdateras efter tillträde av ny ordinarie kyrkoherde.

